

חינוך לחיים

פרשת וישב

בשעת נסיונו של יוסף הצדיק נאמר שבאותה שעה ראה את דמות דיוקנו של אביו בחלון שאומר לו "עתידין אחיך שיכתבו על אבני האפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם? מיד וינוס החוצה וכו' "

ונשאלת השאלה: א. אם כל הכח זה בגלל שראה את דמות אביו אז מדוע נאמר "שיוסף מחייב את הרשעים מאחר שלא חטא" הרי זה לא מכוחו אלא מכח אביו? ואולי כל הרשעים אם היה נראה להם הדמות גם היו נמנעים מלחטוא? ב. הרי כל אחד משתוקק שיוכלו בניו ובני בניו לעמוד בנסיונות הרבים שהיצר הרע מעמיד לנגדם, וכל אחד רוצה שדמות דיוקנו תיראה בחלונות בניו ובני ביתו, ואיך אפשר באמת לזכות להגיע לכדי מעלה נפלאה זו?

צריך לומר כך בכדי להגיע שיהא דמות דיוקנו של אביו נראית בחלון יש 2 עניינים :

הראשון – עד כמה אנו ההורים חרדים ויראים באמת מדבר עבירה ועוון , עד כמה אנו חשים ומרגישים בתוכיות נפשנו ש"גדול המחטיאו יותר מן ההורגו" האם כאשר הבן או הבת יוצאים מהבית אל רחוב העיר, אנו חרדים ויראים לשלומם הרחוני כשם שאנו חרדים וחוששים בעת שנודע לנו שחלילה ארע אסון ברחוב בו הינו אמורים לעבור? שאם הבן והבת יודעים ומרגישים שאיסור קל מדרבנן חמור בעיני ההורים כדבר החמור ביותר, הרבה יותר מפציעת גופם רח"ל. אזי בכל נסיון ודבר עבירה יזדקרו לנגד עיניהם דמות דיוקנם של אביהם ואימם. (ולכן אומר השפת אמת שטוב היה ליעקב שחשב שיוסף מת מאשר לדעת שנמצא במצרים – מקום טומאה)

וכך מסבירים הפס' בתהילים "היסופר בקבר חסדך אמונתך באבדון" דהיינו שאצל בני"ה "קבר" דהיינו המיתה הוא חסד קל, "בקבר חסדך", לפי שחוששים שאם לא הקבר אזי "אמונתך באבדון" האמונה תשקע באבדון. וממילא שמרגישים הבנים והבנות שאצל הוריהם גם שמץ עבירה קשה להם יותר מן המיתה, אזי בוודאי בעת הנסיון תעלה לפנייהם דמות דיוקן אביהם, ותיראה להם להזהירם ולשמרם מן העבירה.

השני – צריך שאהבת האב תהיה תקועה בלב הבנים והבנות באופן העמוק ביותר, עד שכאשר תיראה דמות דיוקנו בחלון, בעת נסיון קשה, הנה מרוב אהבתם וחיבתם אליו בכל לבם, ימנעו עצמם מן העבירה בכדי שלא לצערם ולהכאיבם, אבל ח"ו כשאין הבנים מרגישים את אהבת וחיבת האב אליהם בכל לבו ונפשו, אז גם אם תיראה לפנייהם דמות דיוקנו של אביהם בעת הנסיון לא ימנעו עצמם מלעשות ככל העולה על חוכם, ויש הורים שטועים מאוד בזה שמכבידים עולם על הבנים ורק מלחיצים אותם, עד שכאשר נראית דמות דיוקן אביהם בחלון יזדרזו לעבור עבירה... רק בכדי להכעיס ולהתריס כנגדם...

יוצא שרק כאשר חשים ומרגישים בני הבית מחד את יראת אביהם מכל דבר עבירה ועוון ומאידך הם רואים את אהבתו ואת חיבתו הגדולה אליהם בכל עת ורגע הרי שזוכים שבשעת הנסיון תיראה אליהם דמות דיוקן אביהם להצילם מדי עבירה, וכאשר עמלים ללכת בדרך זו, זוכים שהאבות הקדושים של כל אחד ואחד, יעמדו לימינו בעת הנסיון.

ה"פני מנחם" הסביר על התפילה "וזדים טבעת" ש- "זדים" זה לשון "זיידעס" (באידיש סבא) ו"טבעת" לשון טבעות. דהיינו שצריך כל אחד ואחד לקשר עצמו טבעת בטבעת וע"י כך לקשור עצמו בשושלת הדורות לזקיניו למעלה בקודש. ובשביל לקשר עצמו בשושלת טבעות עד ראשי הדורות זה ע"י שפותח את טבעתו בכדי שיוכל להכניסה בטבעת זקיניו וזה רק ע"י הארת הפנים לבניו ובני ביתו ורק כך אפשר להמשיך ולקשר את בניו בטבעות שושלת הדורות.

ואם נשכיל להכניס באמת בליבנו פנימה את הפחד והיראה מפני סרך חשש איסור שיהא חמור יותר ממיתה משונה ויחד עם זאת להכניס את מידת האהבה והחיבה לבנינו אז נזכה שיקוים בנו הפס' בתהילים "אשר בנינו כנטעים מגודלים בנעוריהם בנותינו כזוויות מחוטבות תבנית היכל. אין פרץ ואין צווחה ברחובותינו... אשרי העם שככה לו" (האדמו"ר מטולנא)

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com